

GRONINGER

ALGEMEEN

VOOR

STAD GRONINGEN

COURANT.

DAGBLAD

DE

EN OMMELANDEN.

AANBESTEDING.

Op Vrijdag, den 2 Augustus 1839, des voormiddags te 11 uren, in een der appartementen van het Provinciehuis te Groningen, zal door den STAATSRaad, GOUVERNEUR van de PROVIJNCIE GRONINGEN, of, bij deszelfs afwezigheid, door een der LEDEN van de GEDEPUTEERDE STATEN, in het bijzijn van den HOOFDINGENIEUR van den Waterstaat in deze Provincie, onder nadere approbatie, worden aanbesteed:

- 1) Het verhoogen enz. van onderscheidene gedeelten Zeedijk ten noordwesten van Delfzijl.
- 2) Het herstellen der Spitsluizen en aanhooren van dien te Groningen, met het onderhouden dier Werken van den 1 Julij 1839 tot den 30 Junij 1840.

Voorts met eenige wijziging in het Bestek worden Herbestede:

- 3) Het verbreden, bepuinen en begrinden van het eerste perceel van den zoogenoemden Delleweg of Kleiweg, van Middelstum naar de Loppersumer Klapbrug.

Deze Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod. De Bestekken, waarnaar de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen, hoven en behalve aan het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, in 's Gravenhage, en in het Provinciehuis te Groningen, ter lezing liggen: te Groningen in den Doelen, bij de kasteleins van der Laan, F. J. J. Weg, te Uithuizen, in de Roos, te Onderdendam, in het Zijloesterhuis en bij den kastelein Nieuwpoort; te Appingedam, bij de kasteleins Hoekstra en van Calker; te Delfzijl, bij de kasteleins Roelofsma, Romeling, de weduwe Smaal, Weits en de weduwe Smik; te Nieuwe Schans, bij den kastelein van Dijk; te Winschoten, bij den kastelein Wissemann; te Stronbos, in het Tolhuis; te Grijpkerk, bij den kastelein de Boer; en te Zuidhorn, bij de weduwe Ossentijk.

De aanwijzing in loco zal plaats hebben den vierden dag vóór de Aanbesteding, zullende voorts bij den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat te Groningen en bij den Ingenieur van Essen te Delfzijl nadere informatie te bekomen zijn.

De Staatsraad, Gouverneur voornoemd.

RENGERS.

den 17 Julij 1839.

De STAATSRaad, GOUVERNEUR van de Provincie Groningen, brengt ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat de Passagie met Rijtuigen tusschen Winschoten en de Kloostertil, aan de zijde van den zoogenoemden Zandweg, van Maandag, den 22 dezer, tot nadere bekendmaking zal zijn GESTREMD, en dat, van dat tijdstip af, de Trekweg zal dienen te worden gevolgd.

De Staatsraad, Gouverneur voornoemd.

RENGERS.

den 18 Julij 1839.

De DIRECTEUR DER MAATSCHAPPIJ VAN LANDEIGENAREN EN VASTBEKLEMD MEIJERS in de Provincie Groningen, solidair verbonden voor de zekerheid der door haar uit te geven PANDBRIEVEN, maakt bekend, dat er bij de Directie dezer Maatschappij eenige Gelden beschikbaar zijn, tot verleen van Voorschotten aan degenen, welke dezelve mogten behoeven en zich in staat bevinden, om daarvoor derzelver Landelijke Bezittingen, overeenkomstig de voorschriften der Maatschappij, te verbinden.

De Directeur noodigt mitsdien een ieder uit, die zich in het gemeld geval mogt bevinden en genegen is, om, door het ontvangen van een voorschot op 19. November aanstaande, Deelnemer dezer Maatschappij te worden, om zich vóór den 15 Augustus aanstaande, 's Dingsdags of Vrijdags, van tien tot twaalf uren, aan te melden bij den Heer J. H. M. HORA SICCAMA, Secretaris en Ontvanger der Directie, wonende in de Heerestaat, te Groningen, roode letter F, no. 335, bij wien de vereischte inlichtingen te bekomen zijn ten aanzien van de door de belanghebbenden in te leveren Stukken en het te deponeren Taxatiegeld.

De Directeur voorn.: RENGERS.

den 17 Julij 1839.

Door Z. Exc. den Heer STAATSRaad, GOUVERNEUR van de Provincie Groningen, zijn, d.d. 13 dezer, gearresteerd en ter invordering verzonden de primitieve en supplettoire Kohieren voor de Belasting op het Personeel, over het dienstjaar 1839/40, voor de Gemeenten Noordijk, Zuidhorn, Utrum, Kantens, Bedum, Loppersum, Appingedam, Delfzijl, Slochteren, Vlagtwedde en Wedde.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad Groningen gedenken bij inschrijving aan te besteden: De LEVERANCIE van twee stel NIEUWE ZEILEN voor de VEERSCHEPEN van GRONINGEN op de LEMMER, wordende bevaren door de Schippers K. IJ. BIJL en H. DE WIT; waarvan de Voorwaarden benevens het Monster van het Zeildoek ter Secretarij, van den 18 dezer maand, ter lezing zullen liggen; terwijl de Briefjes van Inschrijving vóór of op den 27 dezer maand aldaar zullen moeten worden bezorgd.

GRONINGEN den 15 Julij 1839.

Burgemeester en Wethouders: J. F. VAN IDEKINGE.

De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen: R. LOHMAN.

DUITSCHLAND EN AANGRENZENDE RIJKEN.

AHRWEILER den 14 Julij

Voor eenige dagen heeft er in het Ahrdal een bedroevend ongeluk plaats gehad. Twee jonge schilders, de heer Bilders uit Utrecht, en zijn neef, een geboren Wurtemburger, waren voor weinige dagen in deze heerlijke streken aangekomen, om hier eenige schilderachtige partijen te schetsen. Maandag j.l. gevoelden zij, bij de aaumerklijke warmte, lust, om zich in den koelen stroom te baden. Reeds had de jonge Wurtemburger den tegenoverliggenden Ahr-oever bereikt, toen hij op zijnen terugkeer door de kramp werd aangetast, zonk en, niettegenstaande al de aangewende moeiten der vriendschap, door den snelvlietenden stroom werd medegevoerd. Het lijk van den braven jongeling, die de hoop en verwachting zijner bejaarde moeder was, is spoedig gevonden, maar de doelnatig aangewende pogingen hebben hem niet aan zijne betrekkingen kunnen terug geven. Stil, maar aandoenlijk is hij door zijnen reisgenoot en eenige andere, hier mede aanwezig zijnde kunstbroeders begraven.

FRANKFORT den 16 Julij.

In de tweede kamer der Badensche stenden is een door vele Christenbewoners van Mannheim ondertekend verzoekschrift, strekkende om de Joden eindelijk te emanciperen, nedergelegd geworden.

Volgens eenen brief uit Weenen, moet er na het overlijden van den Sultan te Konstantinopel geen eigenlijk regentschap ingesteld zijn, maar zijn Halil-pacha en Chosrew-pacha aan den jeugdigen Abdul-Medschid toegevoegd worden, om Z. H. als beslissende raadgevers in alle omstandigheden bij te staan. Ook beweert men, dat de Europeesche diplomatie deze beide Turksche staatslieden, als ware het, verantwoordelijk heeft gesteld voor de handhaving der orde te Konstantinopel, en voor de bewaring van den vrede, vermits slechts onder deze voorwaarden eene gewapende tusschenkomst der Europeesche Mogendheden zoude kunnen vermeden worden.

Intusschen heeft een handelshuis alhier regtstreeks uit Konstantinopel het berigt ontvangen, dat Halil-pacha, schoonzoon van den overleden Sultan, op bevel van zijnen zwager, Chosrew-pacha, is gewurgd geworden. Naar men zegt, zoude Halil-pacha eene revolutie ten zijnen voordeele hebben willen bewerken; terwijl de ontdekking daarvan dezen strengen maatregel moet hebben uitgelokt. De rust is volkomen gehandhaafd geworden, en men is te Konstantinopel zeer verheugd over dezen gunstigen afloop eener poging, waarvan het welgelukken tot onberekenbare gevolgen zoude hebben kunnen leiden.

De Sultan, zijn einde volende naderen, moet last gegeven hebben om allen, die wegens schulden gevangen zaten, in vrijheid te stellen, en om derzelver schulden met zijne eigene schatkist te betalen. Voorts had hij aan de ingezetenen van Konstantinopel de onlangs, ten behoeve van de reiniging der hoofdstad en de daarmede in verband staande maatregelen tot afwering van besmettelijke ziekten, ingevoerde belasting kwijtscholden, en bevolen, dat die kosten uit zijne eigene middelen zouden bestreden worden.

De Allg. Ztg. deelt eene door den Paus den 8 Julij te Rome voor het volle collegie der kardinalen gehoudene allocutie mede, in welke Z. Heil. protesteert tegen de afzetting en gevangenschap van den aartsbisschop van Gnezen en Rosen.

GROOT-BRITANNJE.

LONDEN den 17 Julij.

Te Birmingham is het oproer met vernietwde woede uitgebroken. Maandag had het gerucht, dat de heer Attwood die stad bezoeken en eene redevoering in de vergadering der Chartisten houden zou, eene groote menigte op de heen gebragt, die, in hare verwachting te leure gesteld, zich, na een paar oproerige aanspraken gehoord te hebben, naar het plein de Bullring begaf. De winkel van een rijken kruidenier was het eerste huis, waarop zij aanvielen. De winkel werd geplunderd en alles in het huis vernield. Te gelijk werden, op raac van sommigen, de pijpen voor het gaslicht verstopt of onbruikbaar gemaakt, en zo, door de duisternis begunstigd, hield het opgeruide gepeupel voort. Het een huis na het andere werd geplunderd. Twee aanzienlijke woningen werden in brand gestoken en brandden tot den grond toe af. In het geheel bedroeg het aantal der geplunderde huizen binnen korten tijd zestien, waaronder dat van eenen rijken juwelier, eenen zilversmid, eenen tabaksverkooper, eene groote herberg, enz. Het gepeupel wierp zich in zijn blinde

vernietzucht zelfs op het monument voor Nelson, doch slaagde er niet in, om dit te verwoesten. De bewoners der aangetaste huizen hadden zich door de vlugt gered, zoodat geen hunner schijnt omgekomen te zijn. Een berigt zegt echter, dat men lijen onder de bouwvallen gevonden heeft. Eerst nadat het werk der verwoesting tot omstreeks tien uren des avonds, en dus anderhalf uur geduurd had, daagden de politiebeambten op, door eene aanzienlijke krijgsmagt gerugsteund. Het volk vlugte even lafhartig, als het vroeger gewelddadig was te werk gegaan. Een vijftigtal der plundersaars werd echter nog gegrepen, doch velen van dezen schijnen later ontsnapt te zijn. De brandspuiten, vroeger door de opstandelingen terug gehouden, snelden nu toe en de voortgang van den brand werd gestuit. De schade, door deze plundertoonelen veroorzaakt, wordt op 30,000 of 40,000 ponden sterlings, en dus op ruim vier tonnen gouds, geschat. Lord Wellington heeft den 18den in het Hoogerhuis gezegd, dat menige stormenderhand ingenomene stad niet zoo zwaar was geteisterd, als thans Birmingham. De eerste minister Melbourne, ofschoon de uitgestrektheid van het kwaad erkennende, verklaarde dit voor overdrijving; doch moest toegeven, dat de werkeloosheid der overheid te Birmingham onder zulke omstandigheden niet te regtvaardigen was. Naar het schijnt, waren deze overheidspersonen goed geziud, doch hadden zij niet gedacht, dat het volk zoo ver voort zou hollen, en uit behoedzaamheid aan de gewapende magt en de politie bevel gegeven, om niet zonder nader order het volk te keer te gaan.

Eenige dagen geleden hebben de leden der zoogenoemde Nationale Conventie in deze hoofdstad eene talrijke vergadering gehouden, waarin, tegen het gevoelen van den heer Attwood, besloten is, zich niet meer met petitiën tot het Lagerhuis te wenden, naardien onlangs weder gebleken is, hoe weinig hulp men van dien kant te wachten heeft. Vervolgens is langdurig geraadpleegd over het voorstel, dat de arbeiders tegen het einde van Augustus hun werk zouden staken, totdat het onbeperkt kiesregt zoude ingevoerd zijn, maar men is daarvoor niet eens geworden, naardien verscheidene sprekers de gegronde aanmerking maakten, dat de arbeiders zelve de eerste slagtoffers van zoodanigen maatregel worden zouden.

In de graafschappen Cheshire, Yorkshire en Lancashire blijven de woelingen der Chartisten voortduren, en zij oefenen daar een' maar al te grooten invloed op de werklieden in de kolennijnen uit, velen waarvan geweigerd hebben te arbeiden en hunnen tijd met politieke bijeenkomsten doorbrengen.

Van den 18den. De berigten uit Birmingham van Woensdag houden in, dat de orde niet verder is verbroken geworden. Intusschen zijn alle winkels aldaar gesloten, en de troepen vormen eenen kring om de geplunderde en verwoeste huizen. Ook zijn onderscheidene arrestatiën bewerkstelligd en alle noodige maatregelen genomen, om de rust krachtig te kunnen handhaven. Onder anderen, is op verschillende punten geschat aangebragt, hetwelk niet weinig bijdraagt, om de hevolking in toom te houden. Dezen nacht hebben zich, wel is waar, eenige onruststokers in de straten vertoond, doch zijn dadelijk door de kavallerie uiteengedreven.

In het Huis der Gemeenten heeft lord John Russell gisteren avond de motie gedaan, om aan H. M. de Koningin een adres aan te bieden, ten einde de namen der magistraatspersonen bekend te doen maken, die door hun laauw gedrag de onlusten te Birmingham hebben toegelaten, terwijl in dien geest ook petitiën te Birmingham zelve in omloop zijn.

Te Manchester heeft eene groote Chartistische meeting van meer dan 4000 personen plaats gehad. De daarbij uitgesprokene redevoeringen droegen de keuzen van de ergste opgewondenheid der gemoederen. Een der redenaars riep, onder anderen, uit, dat ieder zich moest wapenen met een stuk touw, in pek gedoopt en met een half dozijn Congrevische lonten voorzien, om op die wijze even zoo vele halsche werktuigen te vormen. Een ander lid dezer volksvergadering, de predikant Jackson, deed eene motie, om te verklaren, dat men alsnu tegen het gouvernement zijne toevlugt moest nemen tot de kracht des gewelds, dewijl de zedelijke kracht onmagtig was geworden, en dat hij bereid was met geweer, piek, of elk ander wapen in dien zin te handelen.

FRANKRIJK.

PARIS den 16 Julij.

Sinds eenige dagen wordt er druk gesproken van een plan, tot ontwapening der nationale garde. Al de geweren zouden aan de verschillende maiëren der hoofdstad blijven berusten, en alleen bij plechtige aangelegenheden aan de nationale garde worden uitgereikt, om dadelijk weder na het noodige gebruik aan de daartoe bestemde ambtenaren te worden terug gegeven. Dit plan is voorloopig aan den maarschalk Soult onderworpen geworden, die echter huiverig schijnt daaraan zijne goedkeuring te hechten; te meer, daar het bijkans niet missen kan, of deze maatregel zal noodwendig veel ongenoegen bij de Parijssche burgerij opwekken. Intusschen is het nog hoogst onzeker, of aan dit plan wel immer eenige uitvoering zal gegeven worden. Men wil ook, dat op den 20 dezer eene groote wapenschouwing over de nationale garde zal worden gehouden.

De overleden Sultan Mahmoud-Chan II was geboren op den 14 van de maand Ramazan 1199, volgens de Turksche tijdrekening, of den 20 Julij 1785, volgens de onze. Zijn vader was Sultan Abdul Hamid, en hij volgde zijnen ouderen broeder Mustapha IV in de regering op den 28 Julij 1808. Hij laat drie prinszen na, als: den tegenwoordigen Sultan, Abdul-Medschid, geboren den 19 April 1823; Abdul-Asir, geboren den 9 Februarij 1830; en Nizamud-Din, geboren den 6 December 1835; en vier prinsessen, als: Salyha-Sultane, geboren den 16 Junij 1811 en in 1834 gehuwd met Halil-pacha; Mihr-Mah-Sultane, geboren den 9 Junij 1812 en in 1836 gehuwd met Muhammed Said-pacha; Rhadidge-Sultane, geboren den 6 September 1825; en Adèle-Sultane, geboren den 1 Mei 1826.

De Sultan heeft een aanzienlijk gedeelte van zijn rijk verloren, hetwelk of op hem veroverd of door hem bij traktaten is afgestaan, als: Moldavië en Wallachije ten Noorden; Griekenland, Egypte en Syrië ten Zuiden en Zuid-Oosten. Hij was een der grootste hervormers van zijne eeuw, en onder de gewigtigste maatregelen zijner regering behoort voorzeker de bevrijding der Porte van de militaire overheersching der weleer zoo geduchte Janitsaren. De dood maakte een einde aan zijn werkzaam leven, alvorens hij zijne wijlgestrekte plannen mogt zien verwezenlijken. Hij stond in hooge achting bij allen, die hem leerden kennen, zoowel in diplomatische als andere betrekkingen, en ongetwijfeld zal de geschiedenis hem eene roemvolle plaats onder de Vorsten van den Islam verzekeren.

Van den 17den. Het algemeen gevoelen is, dat het celvormige rijtuig, waar mede Barbès en eenige anderen der veroordeelden zijn vervoerd, den weg naar Mont-St. Michel heeft ingeslagen, in welke gevangenis ook Bernard, die tot deportatie is veroordeeld, zal dienen te worden opgesloten. Indien het nu mogt lijken, dat ook Barbès en Mialon op den duur in genoemde gevangenis worden gelaten, zouden zij, ook zonder een nieuw koninklijk besluit, eene tweede vermindering van straf ondergaan, daar anderszins Brest alleen de plaats zoude wezen, in welke zij behoorden te worden bewaard.

BELGIE.

BRUSSEL den 18 Julij.

(Part. corresp.) De Koning en de Koningin zijn heden naar Parijs vertrokken, en zullen aldaar verblijven tot na de viering der Julij-dagen.

De heer de Pouques, secretaris der Belgische commissie te Utrecht, zal naar genoemde stad vertrekken, met de goedkeuring van het ministerie op de grondslagen, door de wederzijdsche commissarissen aldaar vastgesteld.

Ten aanzien van het opgeworpen geschil betrekkelijk de Scheldevaart, verneemt men, dat de heffing van den tol op die rivier plaats heeft volgens het stelsel van den heer Klinkhamer, en dat daarin tot dus verre geene verandering is gebragt, terwijl de belanghebbende partijen voortgaan zich daaraan zonder eenigerlei tegensland te onderwerpen. De Précurseur gaat echter voort met zich met hevigheid daartegen te verklaren.

Den 15 dezer is het onweder te Arlon in de kerk der Kapucijnen geslagen, tijdens het vieren van de mis. De dienstdoende priester is nedergestort en onbezeerd

gebleven, doch een naast hem staand jongetje is doodlijk getroffen en daadlijk overleden. Verscheidene der aanwezigen zijn min of meer gebrand geworden, doch hebben geen verder letsel bekomen.

Van den 20sten. De *Fanal* zegt, dat de heer *Galli-Cazala*, een der beroemdste Natuurkundigen van Frankrijk, gisteren alhier is doorgekomen, om zich naar de Nederlanden te begeven, alwaar hij geroepen is, tot het toepassen van eene door hem nieuw uitgevondene methode, betrekkelijk het droogmaken van het Haarlemmer-meer.

— Men schrijft uit Brugge, dd. 19 Juli: Een van de oudste en schoonste gedenkteekenen, waarop Vlaanderen prijs stelde, en hetwelk zich met aloude en roemrijke herinneringen verbond, de hoofdkerk *St. Sauveur* alhier, is eene prooi der vlammen geworden.

Des middags te 12 uren en eenige minuten deed de alarmklok van de kerk *Notre Dame* zich met dof geluid hooren, en vertoonde zich het geheele dak der bedoelde hoofdkerk in lichtelaaie vlam. Het schijnt, dat eenige werklieden, die op den middag waren gaan schoften, verzuimd hadden, de fornuizen tot smelting van het lood behoorlijk te blusschen. In weinige oogenblikken had de zich overal uitbreidende vlam, door eenen sterken zuidwesten wind aangevuurd, den toren bereikt, en spreidde alzoo over de geheele stad een' schrikbaren vuurgloed, waaruit van alle kanten spranken zich nederstortten.

Zonder toeven waren de brandspuiten en een groot deel der bevolking, als ook het garnizoen ter hulpe toegesnel, doch alle pogingen bleven vruchteloos, en de eenigste uitslag was, de belendende huizen nog te mogen vrijwaren.

Te 3 uren was het schoone kerkgebouw eene volkomene prooi der vlammen geworden. Toren en muren waren ingestort. Men zag niets dan bouwvallen, waaruit nog van tijd tot tijd zich een smelend vuur verhief. Dit treurig schouwspel moet ver in zee bemerkt zijn geworden; want de toren van *St. Sauveur* diende tot baken voor de zeelieden. De brand geleek naar een' vulkaan in volle uitbarsting.

Men is er in geslaagd, slechts weinig te redden van de kostbaarheden der kerk, waarin vroeger het kapittel van de beroemde ridder-orde van het gulden vlies werd gehouden. Alles doet gelooven, dat de schoone meesterstukken onzer groote schilders, als ook de prachtige kanselen en de duizend andere rijkdommen, die de bewondering van vreemdelingen uitmaakten, ten eenenmale vernield zijn geworden.

Op het eerste herigt van deze ramp, zijn uit Gent onmiddellijk langs den spoorweg 86 pompiers met 4 brandspuiten ter hulpe voortgestoomd. Ook uit Ostende is dergelijke ondersteuning verleend. Doch alles vruchteloos.

Deze kerk is reeds tweemaal door het vuur vernield geworden. Eene eerste maal in de XIIde eeuw, waarna zij den 27 April 1127 op nieuw werd ingewijd, en eene tweedemaal den 9 April 1358, uit hoofde van eene dergelijke nalatigheid van werklieden, als nu wederom het geval is geweest.

(Een uit Brugge aangekomen persoon verzekert ons, dat het inwendige der kerk niet heeft geleden en dat de schilderijen en kostbare versierselen zijn gered.)

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE den 17 Juli.

De plegtige intrede van HH. KK. HH. de Erfprins en Erfprinses van Oranje in deze residentie heeft heden, den 17 Juli, plaats gehad. Omstreeks te een uur heeft het doorluchtig paar, met den stoet, die in de daaromtrent openbaar gemaakte algemeene bepalingen is omschreven, het paleis in het Bosch verlaten. Ruim een half uur later werden de Prins en Prinses aan de Boschbrug (den ingang der stad) door de stadsregering verwelkomd; vervolgens zijn HH. KK. HH. aan het paleis van Z. K. H. den Prins van Oranje voor eene korte poos afgetreden en vóór drie uren bevond het Vorstelijk paar zich in deszelfs eigen paleis op het Plein. Ontzettend was de volksmenigte, die bij deze plegtigheid op de been was en tot zelfs van afgelegene plaatsen in ons vaderland was toegestroomd. De stedelijke schutterij, de fraaie bataljons granadiers alhier in bezetting en de hierheen gekomene kurassiers met hunne onderscheidene muzijkkorpsen verhoogden het feestelijke der intrede; vlaggen wapperden overal; vele huizen prikten met bloemguirlandes, eerepoorten of toebereidselen voor de prachtige algemeene illuminatie, die ons heden avond verbeidt; het heldere zomerweder gaf aan alles eene vrolijke tint; maar wat zich niet beschrijven laat, is de hartelijke en luide toeluchting, waarmede alle aanwezigen den doorluchtigen telg uit het geliefde Huis van Oranje begroeteden, hem geluk wenschten en zijne jeugdige gemalin het welkom toeriepen in dit goede Land, waar men overal uit een geroerd gemoed Gods beste zegeningen over het Vorstelijk paar afblift.

— Heden is de vierantwintigste vergadering van de Synode der Nederlandsche Hervormde kerk op de gewone wijze gesloten.

Van den 18den. Sedert vele jaren heeft in deze residentie geene illuminatie plaats gehad, zoo algemeen en schitterend, als die, waarmede gisteren avond de natiekomst van HH. KK. HH. de Erfprins en Erfprinses van Oranje is gevierd. Het paleis van den Koning, dat van den Prins van Oranje en dat van Prins Frederik, met het daaraan grenzende huis, hetwelk nog steeds naar den geleerden *Meerman* genoemd wordt, waren, ieder in eenen anderen smaak, maar alle op het schitterendst en tot aan het dak toe verlicht. De met veelkleurige lampions prijken de ster en kroon, die boven den koepel van het paleis des Prins van Oranje uitstaken en rondom welke de Nederlandsche en Wurtembergsche vlaggen wapperden, deed eene tooverachtige werking. Behalve de eerepoorten, die op verschillende punten van stadswegen waren opgericht, prijkte op het Plein, voor het paleis des Erfprins, eene rijk verlichte, hooge kolom, door vier tropheën omgeven, die met slingers van lampions verbonden waren. Gedurende den geheelen avond liet zich eene vrolijke muziek van een verlicht orkest, op hetzelfde plein opgeslagen, hooren. De opgenoemde hoofdpunten der illuminatie waren als verbonden door het licht, dat van de bijzondere woningen der ingezetenen afstraalde. De grootst mogelijke verscheidenheid kenmerkte deze algemeene verlichting der straten, maar overal zag men de voorletters der namen van den Erfprins en zijne gemalin blinken. Zelfs in de buurten der schamele ingezetenen heerschte een helder licht en waren de woningen door festoenen van eikenloof verbonden. Eene ongehoorde talrijke volksmenigte en eene menigte rijtuigen vervulden tot laat in den nacht onder vrolijk gejuich de straten, en de geestdrift steeg ten top, toen men op het drukte van het feest HH. KK. HH. den Prins van Oranje met zijne gemalin, den Erfprins met zijne jeugdige gade en de beide andere jonge Prinsen in opene rijtuigen langzaam door het gewoel rijden en blijken geven zag, dat het hun goed aan het harte deed, zich als te vermengen met een volk, dat hen en hun geslacht liefheeft. Het fraaie weder begunstigde het feest, dat door geen enkel ongeregelde is gestoord en bij de vele duizenden, die daaraan deel hebben mogen nemen, levenslang eene streelende herinnering zal achterlaten.

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Donderdag, den 18 Juli.

Is ingekomen eene kennisgeving van Zijne Majesteit den Koning, betrekkelijk het op den 18 Junij j.l. voltrokken huwelijk tusschen Z. K. H. den Erfprins van Oranje en H. K. H. mevrouw de Prinses *Sophia Frederik Mathilda van Wurtemberg*. De Kamer heeft besloten, om, bij een adres van de Staten-Generaal aan den Koning, derzelver deelneming in deze heugelijke gebeurtenis te betuigen. Met het opstellen daarvan zijn de heeren *Schimmelpenninck*, *Repelaer*, *Hooff*, *Hilshagen* en *Geekinga* belast. Nog is in dezelfde zitting eene kennisgeving van Z. Exc. den minister van buitenlandse zaken ingekomen, houdende, dat hij van wege Zijne Majesteit den Koning belast is, om eene staatkundige mededeeling aan de Kamer te doen; welke mededeeling op morgen, Vrijdag, den 19den, des namiddags te een uur in eene openbare zitting zal plaats hebben.

Zitting van Vrijdag, den 19 Juli.

De vergadering [die door eene bijeenkomst in commissie-generaal is voorafgegaan] wordt te een uur geopend.

Dezelfde leden als gisteren (den 18den) zijn tegenwoordig.

De notulen van het verhandelde in de vorige zitting worden gelezen en goedgekeurd.

Zijne Excellentie de minister van buitenlandse zaken verschijnt in de vergadering, en leest eene mededeeling wegens den loop der staatkundige aangelegenheden met de daartoe behoorende stukken voor.

De voorzitter verzoekt, uit naam der vergadering, Zijne Exc. den minister, om Zijne Majesteit den Koning voor de gedane mededeeling dank te zeggen.

De heer *Luzac* vraagt het woord, en verzoekt van Zijne Exc. den minister te mogen weten, of de geheimhouding, die omtrent sommige vroegere staatkundige mededeelingen was opgelegd, thans als opgeheven mag worden beschouwd; en zo ja, of die stukken dan nu niet gedrukt kunnen worden?

Zijne Exc. de minister van buitenlandse zaken antwoordt, dat hij het tot een punt van onderzoek maken zal, of bij de bedoelde vroegere mededeelingen ook sommige stukken zijn gevoegd, die niet voor publiciteit geschikt zijn.

Nadat tot het drukken en rondleiden der thans gedane staatkundige mededeeling besloten is, wordt, daar er niets meer aan de orde is, de zitting opgeheven.

— Aan het leger is de volgende algemeene order kenbaar gemaakt:

»Zijne Majesteit den Koning heeft, bij besluit van den 6 dezer, no. 43, goedgevonden, om, aangezien de omstandigheden zulks thans toelaten, het opperkom-

mando over de krijgsmagt te verbinden met de opperdirectie van het departement van oorlog, en aan mij deze dubbele betrekking op te dragen.

»Reeds lang heb ik met genoegen aan het hoofd van het leger te velde gestaan, en mij mogen overtuigen van den goeden geest en de liefde voor Koning en Vaderland, die hetzelve in het geheel en ieder in het bijzonder bezielde; ik neem als zoodanig thans hartelijk afscheid van dit leger, maar het strekt mij tot een streelend genoegen, niet alleen in gelijke betrekking tot hetzelve te verbleven, maar nog door het mij opgedragen toezigt ook tot alle andere gedeelten der krijgsmagt in meer bijzondere en nauwere aanraking te komen, en zoo doende voor allen mij te kunnen bejeveren, en van hunne goede gezindheid, hun pogen en streven en hunne verdiensten steeds de tolk bij Zijne Majesteit te kunnen zijn.

»Ik reken dan op aller medewerking, om ons bij den Koning en het Vaderland verdienstelijk te maken.

De Feldmaarschalk,

(get.)

WILLEM, Prins van Oranje.

— Naar men verzekert, zal de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal, zoo men zegt, op aanstaanden Maandag worden gesloten en zoude derhalve eerst in de volgende zitting, in het najaar te openen, over belangrijke onderwerpen behandeld worden.

Van den 20sten. (Part. corr.) De aangekondigde gala-voorstelling in den koninklijken Nederduitschen schouwburg heeft heden avond plaats gehad, en is door Z. M. den Koning en door al de leden der Vorstelijke familie, die zich in deze stad bevinden, bijgewoond. Omstreeks 7 uren verscheen het Vorstelijk gezin in de daartoe bestemde loge. Z. M. de Koning was gezeten tusschen de Prinses van Oranje en de Erfprinses van Oranje.

Aan den ingang tot de Koninklijke loge, die zich regt over het tooneel bevindt, waren bloempotten aan weerskanten op amfiteaters aangebragt. De draperijen der zaal waren van karmozijn fluweel met goud gestikt.

In den achtergrond der voor de Vorstelijke familie bestemde loge werd het geheel door vijf groote spiegels terug gekaatst.

Boven de loge prijkte het Koninklijke wapen, in goud op karmozijn fluweel gestikt, en boven hetzelve in het midden de Nederlandsche, ter rechterzijde de Oranje, en ter linkerzijde de Wurtembergsche vlaggen.

Het geheel was zeer schoon en deed de zorg der heeren *Hoedt* en *Bingly* veel eer aan, en de uitwerking daarvan was buitengemeen schitterend.

Twee kleine stukjes, *het Tapyten Behaangsel*, blijspel met zang naar het Fransch, en *het te verloten Landgoed*, blijspel naar het Hoogduitsch, maakten het dramatische, en eene introductie van *von Weber*, de ouverture der *Vestale* van *Spontini*, *Mozarts* ouverture van de tooverfluit, benevens [die van den *Prometheus*, door *Beethoven*, uitgevoerd door de leden der koninklijke hofkapel, maakten het muzikale gedeelte der voorstelling uit.

Bij het intreden, even als bij het verlaten der zaal, werden de Koning en de verdere leden van zijn geslacht met hartelijk en langdurig gejuich begroet, waaraan met minzame weder-groete werd beantwoord. Omstreeks te 9 uren, na den afloop der voorstelling, verlieten de vorstelijke personen de zaal, onder het spelen der volksliederen.

AMSTERDAM den 18 Juli.

Door Z. M. is genomen het navolgende besluit:

Art. 1. Het leger te velde wordt met den 15 dezer geheel onthouden.

Art. 2. Ten gevolge daarvan, zal de reservedivisie met den 15 dezer mede worden opgeheven, en zullen de generaals, die bij dezelve geplaatst zijn, alsmede de officieren, tot hunne staven behoorende, voorloopig, met behoud van hun volle traktement en fouragegeld, in hunne tegenwoordige standplaatsen de nadere bestemmingen afwachten, welke hun zullen worden aangewezen.

Art. 3. De afdelingen en bataljons mobiele schutterij, welke tot dus verre bij de 1ste, 2de en 3de divisien infanterie zijn ingedeeld, zullen met den 15 dezer van die divisien worden afgevoerd, en zoowel deze korpsen schutterij, als die, welke tot de reservadivisie hebben behoord, zullen van den 15 dezer af worden gebragt in dezelve verhouding, in welke zich thans de afdelingen en bataljons schutterij bevinden, welke bij geene divisien ingedeeld zijn geweest.

Art. 4. Aanvang nemende met den 15 dezer, zullen de infanterie en kavalerie van het leger, voor zoo verre de onderscheidene korpsen der wapenen thans nog tot het leger te velde en tot de garnizoenen van Maastricht en Venlo behooren, in divisien en brigades worden ingedeeld en de hoofdkwartieren der over deselve bevelvoerende generaals worden gevestigd op zoodanige wijze en in die plaatsen, als op de tabellen, aan dit besluit geannexéerd, wordt aangewezen.

Van den 20sten. Wij vernemen, dat er dazet dagen door Z. M. den Koning een besluit genomen is, waarbij vele militairen in bescheiden dienst, als een gevolg der veranderde tijdsomstandigheden, worden bevolen.

Onder anderen, schrijft men ons medeaangaande, dat benoemd zijn: tot opperbevelhebber der vesting Breda, de generaal-majoor *Schuurman*, in plaats van den generaal der infanterie, den baron *Claret*, aan wien pensioen verleend is; tot provinciaal kommandant van Vriesland, de generaal-majoor *Knotter*; idem van Groningen, de generaal-majoor *Guicherit*; tot luitenant-kolonel en tevens tot plaatskommandant te Venlo, de majoor *Herkenrath*.

Wijders is pensioen verleend aan den generaal-majoor *Roye van Wichem*, en hem ook de titel van baron toegekend; aan den luitenant-generaal *Hoven*, en tevens benoemd tot commandeur der Orde van den Nederlandchen Leeuw, aan de generaals-majors *van Sytsma*, *Everts*, *van Tellinghen* en *Brade*; den luitenant-kolonel *van Groen*, den kolonel *Leichers*, benevens den plaats-majoor *Moltzer* te Amsterdam.

ROTTERDAM den 19 Juli.

Heden morgen te 8 uren is van hier de eerste stoomboot, *de Stad Nymegen*, naar Antwerpen vertrokken, waarmede alsnu de geregelde vaart tusschen de beide steden eenen aanvang heeft genomen.

— Naar men vernemt, zoude *Lucien Bonaparte*, prins van Camino, die zich sinds eenigen tijd hier te Lande bevindt, niet onduidelijk te kennen hebben gegeven, om het huis van den voormaligen burgemeester te Delfshaven voor drie maanden aldaar te huren; waaruit men dus besluiten mag, dat deze prins het voornemen schijnt te hebben, voor alsnog den Nederlandschen grond niet te verlaten.

LEEUWARDEN den 16 Juli.

De gewone jaarmarkt alhier heeft zich eergisteren onderscheidend door eenen wederen, waaraan achttien der keurigste en meest bekende handdravers deel namen. De zege is daarbij behaald door de meermalen bekroonde merrie *Willemyntje*, van den heer *A. van der Hoop*, van Amsterdam. Hare mededingster was de merrie *het Bakkertje*, toebehoorende aan den heer *H. Torringa*, van Zuurdijk, in Groningen. Eene ontelbare menigte woonde dit feest bij, hetwelk nog daarmede door het schoone weder werd begunstigd.

(Uittreksel uit eenen brief.)

UTRECHT den 15 Juli 1839.

Gij hebt mij niet te vergeefs voorspeld, dat de inkomst en het verblijf van H. H. K. H. H. de Erfprins en Erfprinses van Oranje alhier mij nog al wat genoegen zou verschaften. Het was een regte feestdag voor de inwoners, die reeds vroeger zoo veel geestdrift aan den dag legden voor alles, wat het Huis van Oranje betreft. Daar het juist Kermis is, en wel de drukst bezochte dag, de zoogenoemde *Hovenierskermis*, zal het u niet bevreemden, dat er duizende vreemdelingen waren, en in onderscheidene straten een bont gewemel reeds bij tijds te zien was, en ontelbare rijtuigen de straten doorkruisten. Smaakvolle en rijke verfraaiingen in allerlei vorm aanschouwde men in de Maliebaan; want de stoet zou door dezelve rijden, en alzoo aan de Breigtenstraat de stad inkomen. Het getuise garnizoen, hetwelk thans hier vrij talrijk is, stond in grand tenu langsewege baan geschaard. Vroeger, dan men verwacht had, arriveerden de hoopgepersaadjén, zoodat zelfs de schutterij te laat aankam. Onbeschrijfelijk was de vreugd, die op aller gelaat als te lezen stond, bij het aanschouwen van het gewenschte paar, goeten in eene koois met zes paarden bespannen. Onder de volgroetsen trok de rijke equipage van den Heer oud-Gouverneur Generaal van *Carpen* bijzonder de aandacht. Afgestapt aan het Gouvernement, vertoonde zich het Vorstelijk paar terstond op het balkon, en diffundeerde voor hen de troepen met hunne overheerlijke krijgsmuziek. Nog vóór het diné werden onderscheidene inrigtingen met hun bezoek vereerd, zoo als de Akademie, het Stadhuis, het Museum, enz.; en 's avonds bezochten H. H. K. H. H. ook nog den schouwburg, waarna zij verscheidene straten der stad doorreden, om de illuminatie te bezien. Bragten de rijkelijke en smaakvol met groen versierde huizen, en de vlaggen, die overal uitstaken, mij het voor drie jaren geverde eeuwfeest in het geheugen terug, nog meer deed dit de vrij algemeene en luisterrijke illuminatie. Het was inderdaad een der schoonste en aangenaamste zomerdagen, gevolgd door eenen overheerlijken avond en nacht, even zoo als dat het geval was op het feest, toen wij te zamen op den eersten dag en avond van hetzelve de stad doorwandelden. Zoo knoopt zich in onzen geest het verleden aan het tegenwoordige; en die aanknooping is een waar genoegen, wanneer zij door zoo vele aangename herinneringen wordt veroorzaakt. Hoe gaarne had ik u ook nu hier gezien, om met mij zoo veel genot en genoegen te smaken! In den tijd van *van Leeuwen*, thans *Tirol* genoemd, was zeer schoone muziek, smaakvol de illuminatie en prachtig het vuurwerk ter ere van het Vorstelijk paar, hetwelk ook aldaar, doch te vergeefs, gewacht werd, even zoo als dat 's middags het geval geweest was in den onlangs door den Hoogleraar van *Lira* en *Janus* met een wetenschappelijk doel aangelegden tuin, van welken wij onlangs in dit dagblad enig bericht kregen. Inderdaad, het is niet te verwonderen, dat het jeugdige paar het een en ander heeft afgevoerd, en het moet zich wel door de reis, door gedurig in beweging zijn, door het spreken met zoo vele menschen bijzonder vermoeid gevoeld hebben. Maar het moet toch voor hetzelve, en voor de Erfprinses in het bijzonder, streelend geweest zijn te ondervinden, dat men overal, en ook hier al het bijzonder, zoo veel belang toont te stellen in alles, wat het Huis van Oranje betreft. De berigten uit het nieuwe lid der Koninklijke familie hebben zeer gunstige gedachten omtrent Hoogstede zelf moeten inboezemen, maar waarlijk niet te vergeefs. Er is daaromtrent maar éne stem, en algemeen hoorde men dan ook hier hare aannemelijkheid en hare bijzondere vriendelijkheid zoomen, waardoor hare natuurlijke schoonheid en bevalligheid zoo zeer verhoogd worden.

Ik hoop u in het kort omtrent dezen dag nog het een en ander mondeling mede te deelen. Ik heb u door deze regels zoo spoedig mogelijk althans eenig bericht willen doen toekomen, en heb mij daarom terstond bij mijne telebank tot het schrijven gezet, hoewel het reeds tamelijk laat was, dewijl de indruk van hetgeen ik gesien en gehoord heb nu nog levendig is. Morgen hoop ik ter beantwoording der door u gedane vraag, en ten opzichte der mij opgedragene commissie nog het een en ander hier bij te voegen. Thans leg ik de pen neder.

